

Muzeum
Józefa Piłsudskiego
w Sulejówku

BIULETYN

SIERPIEŃ 2023

WRZESIEŃ 2023

SPIS, TREŚCI

WRZESIEŃ 2023

WYDARZENIA

- **13 sierpnia**
ODSŁONIĘCIE POPIERSIA JÓZEFA
PIŁSUDSKIEGO W KOLUMBII BRYTYJSKIEJ **3**
- **15 sierpnia**
OBCHODY ŚWIĘTA WOJSKA POLSKIEGO
W MUZEUM JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W
SULEJÓWKU **4**
- **24 sierpnia**
DWOREK „MILUSIN” NA ZNACZKU
POCZTOWYM **6**
- **25 sierpnia**
WIZYTA STUDYJNA W OTWOCKU U ARYSTY
RZEŹBIARZA RYSZARDA KOZŁOWSKIEGO **7**
- **22–23 września**
SEMINARIUM NA TEMAT INTERPRETACJI
DZIEDZICTWA **8**

DZIAŁ EDUKACJI

- RÓŻNE OGRODU OBLICZA:
RÓŻNE APLIKACJE NA SZALACH
Wspólne czwartki **9**
- SASZETKI NA PAS! SZYJEMY FILCOWE
TOREBKI
„Wytwórnia zabawy – o historii inaczej” **10**
- LETNIA AKADEMIA DEBAT **11**
- TAJEMNICE STARYCH SZUFLAD
„Wspólne czwartki” **12**
- RÓŻNE OGRODU OBLICZA: MALUJEMY
NA JEDWABIU
„Wspólne soboty” **12**
- ZAPISY NA ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA GRUP
SZKOLNYCH I PRZEDSZKOLNYCH **13**
- JAK PO 1918 ROKU TECHNOLOGIA
PRZYCZYNIŁA SIĘ DO ROZWOJU WOLNEJ
POLSKI I JEJ KULTURY?
Spacer interpretacyjny po wystawie stałej
„Wspólne soboty” **14**

DZIAŁ BADAŃ NAUKOWYCH

- WIZYTA GRUPY HARCEREK I HARCERZY
ZE SZKOŁY JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ
„KRESY” **15**
- RUSZA XVII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA
PRZEDMIOTOWA **15**

DZIAŁ ZBIORÓW

- NAJNOWSZE DARY I ZAKUPY **16**

ODSŁONIĘCIE POPIERSIA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W KOLUMBII BRYTYJSKIEJ

W Victorii – stolicy Kolumbii Brytyjskiej, kanadyjskiej prowincji położonej na zachodnim wybrzeżu tego kraju nad Pacyfikiem, odsłonięty został pomnik Józefa Piłsudskiego. Popiersie upamiętnia wizytę w tym mieście przyszłego Marszałka, do której doszło w 1904 roku. Piłsudski był w nim krótko przejazdem podczas drogi powrotnej z Tokio, gdzie rozmawiał z władzami japońskimi na temat ich wsparcia dla PPS i polskich dążeń niepodległościowych podczas wojny rosyjsko-japońskiej. Oferował za nie akcje sabotażowo-dywersyjne na terenie Królestwa Polskiego, a nawet wywołanie powstania na ziemiach polskich, co osłabiłoby potencjał wojskowy Rosji w trakcie walk z armią japońską.

W przyszłym roku minie 120 lat od tych wydarzeń. Pomnik wyróżnia się od innych rzeźbiarskich

przedstawień Marszałka m.in. tym, że Piłsudski uwieczniony został na nim w cywilnym ubraniu, a jego głowę okrywa modny na początku XX w. melonik, co oddaje ówczesne realia, w jakich funkcjonował lider PPS na tym terenie.

Popiersie ustawiono w pobliżu domu polskiego w centrum Victorii – jednego z najważniejszych portów Kanady na zachodnim wybrzeżu tego kraju. Uroczystość uświetniła Festiwal Polski organizowany co roku przez lokalną organizację polonijną – „The White Eagle Polish Association”. Brał w niej udział konsul generalny Rzeczypospolitej Polskiej – Andrzej Mańkowski, który był inicjatorem powstania tego pomnika. Pan konsul jest też autorem zdjęcia popiersia, które przesłał do Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku.

OBCHODY ŚWIĘTA WOJSKA POLSKIEGO W MUZEUM JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W SULEJÓWKU

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku jak co roku zaprosiło zwiedzających do celebrowania Święta Wojska Polskiego. Dzięki zróżnicowanym atrakcjom każdy mógł znaleźć coś interesującego dla siebie. W świątecznej ofercie znalazło się bezpłatne zwiedzanie wystawy stałej i ekspozycji czasowych, warsztaty dla młodszych i starszych, pokazy wojskowych pojazdów i zabytkowych motocykli, a także plenerowe występy artystyczne: efektowny popis marszowo-taneczny mażorettek oraz chóru.

Przez cały dzień – od godziny 10.00 do godziny 19.00 – można było oglądać na muzealnym placu zabytkowe motocykle (Humber 500 z 1913 r., NSU 500 z 1930 r., Sokół 1000 z 1935 r. oraz Ardi 1937 r.), a na rogu Alei Piłsudskiego i ul Paderewskiego ciężki sprzęt wojskowy:

polskiej konstrukcji pływający bojowy wóz piechoty BWP Borsuk z Wojskowego Instytutu Techniki Pancernej i Samochodowej oraz pojazd wojskowy o zwiększonej odporności na miny i ataki z zasadzki – MRAP 1. Warszawskiej Brygady Pancernej im. T. Kościuszki. Na placu muzealnym przez cały dzień prezentowane były sprzęt i oferta 5. Mazowieckiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej oraz 18. Stołecznej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej.

Naszym gościom zaoferowaliśmy tego dnia również bezpłatne zwiedzanie z przewodnikiem, po pobraniu z wyprzedzeniem na stronie internetowej Muzeum lub w kasie biletów, dworku „Milusin” i ogrodu historycznego oraz samodzielne bezpłatne zwiedzanie wystawy stałej „Dla Rzeczypospolitej. Józef Piłsudski 1867-1935”, jak

również wystaw czasowych: „Te wszystkie skarby. O darach i Darczyńcach”, „Żołnierskie dary. Wystawa sreber Funduszu Obrony Narodowej”.

Zainspirowani słowami popularnej piosenki żołnierskiej o miłości – „O mój rozmarynie”, stworzyliśmy naszym gościom możliwość zrobienia podczas całodziennych warsztatów rodzinnych własnych woreczków zapachowych z rozmarynem. Każdy mógł zabrać do domu pachnącą pamiątkę.

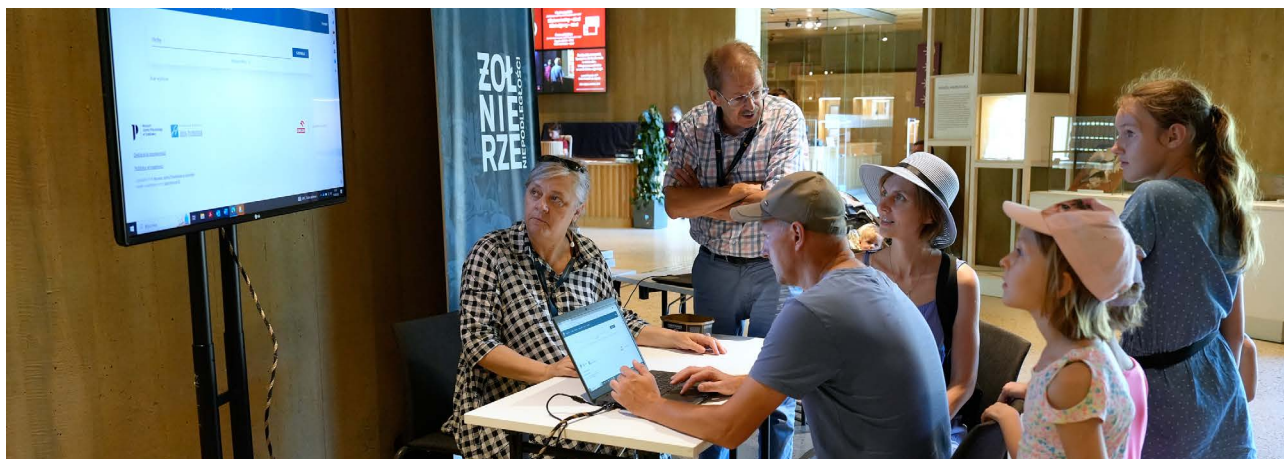
Podczas obchodów Święta Wojska Polskiego zwiedzający mieli okazję porozmawiać ze współtwórcami portalu „Żołnierze Niepodległości” – tego swoistego cyfrowego pomnika poświęconego żołnierzom walczącym o niepodległość Polski na początku XX w., czyli autorem wielu publikacji prof. Grzegorzem Nowikiem i Ewą Kozłowską, współautorką zasobów portalu. Można było sprawdzić, czy nasz przodek służył w Legionach Polskich i Wojsku Polskim II Rzeczypospolitej.

Od godziny 11.00 do godziny 12.30 zaprezentowanych zostało - w ramach wernisażu wystawy plenerowej „Siostrzeństwo jest dla wszystkich” - kilkadziesiąt prac, które powstały w ramach muzealnego projektu

na warsztatach z artystką-graficzką Ewą Cieniak. Były to haftowane autoportrety uczestniczek i uczestników spotkań. Tych kilkadziesiąt prac zostało zaprezentowanych w symbolicznej przestrzeni między nowoczesną częścią kompleksu muzealnego, a ogrodem historycznym Piłsudskich. Na wystawie plenerowej nie zabrakło także portretu Marszałkowej autorstwa artystki, bo projekt odbywa się w roku, któremu patronuje Aleksandra Piłsudska. Warsztaty były zarówno nawiązaniem do jej pracy na rzecz kobiet, jaki i empatycznej postawy wobec postulatów na rzecz równouprawnienia. Sam tytuł projektu jest odpowiedzią na powszechnie znane hasło „braterstwo”, a rozmowy podejmowane w czasie warsztatów - krążące wokół zagadnień społecznych i kulturowych - ujawniły, czym, według uczestniczek i uczestników, jest „siostrzeństwo”.

W godzinach 12.00 – 14.30 trwały w budynku głównym Muzeum specjalne warsztaty rodzinne „Saszetki na pas! Szyjemy filcowe torebki”. Ich uczestnicy przyjrzeni się podczas nich żołnierskim ubiorom z czasów I wojny światowej i sprawdzili, jaki ekwipunek mógł się przydać legionistom. Następnie, zainspirowani obiektami z muzealnych zbiorów, uszyli własnoręcznie saszetki na pasek, łącząc opowieść historyczną z majsterkowaniem i... modą!

Od godziny 13.45 zaproponowaliśmy naszym gościom spacer po mieście pod hasłem „Poznaj bohaterki Sulejówka”. Sulejówek wielu ludziom kojarzy się z Józefem Piłsudskim, Ignacym Janem Paderewskim albo Jędrzejem Moraczewskim, jednak czy za historią miasta stoją tylko mężczyźni? Kobiety w równej mierze odcisnęły piętno na jego rozwoju, pozostając jednak najczęściej w cieniu przywódców politycznych, mężów, ojców. Miały - i wciąż mają - duży wkład w rozkwit społeczny, kulturalny, oświatowy i duchowy miejscowości. Podczas spaceru z licencjonowanym przewodnikiem można było poznać historię życia Pierwszej Damy II RP - Aleksandry Piłsudskiej, pierwszej w historii polskiej posłanki na Sejm - Zofii Moraczewskiej, czy działaczki społecznej - Heleny Paderewskiej.

Między godziną 16.00 a 18.15 zaproponowaliśmy zwiedzającym oprowadzanie kuratorskie po wystawie czasowej „Te wszystkie skarby. O darach i Darczyńcach”. Wystawa ta pokazuje jak wiele prywatnym osobom udaje się przechować dla potomności pomimo historycznych zawieruch, jak interesujące trafiają do Muzeum obiekty,

a przede wszystkim, aby w ten sposób zaprezentować darczyńców i im podziękować za współtworzenie Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku.

O godzinie 17.00 rozpoczął się na placu muzealnym pokaz mażorettek. Mażoretki to dziewczęta ubrane w paradne stroje, często inspirowane umundurowaniem galowym różnych służb i formacji. Publiczność mogła obejrzeć pokaz tańca sportowego i marszu paradnego zaprezentowany przez grupę MCK DIAMENT. Taniec łączył się tu z żonglerką batonem i flagą czy buławą i był przepleciony akrobatyką. Grupa jest doceniana w ogólnopolskich turniejach sportu mażoretkowego, włącznie z tytułem wicemistrzyń Polski.

Następnym punktem programu był występ na placu muzealnym obchodzącego w tym roku 25-lecie istnienia chóru ALLEGRAZZA DEL CANTO. Nie ograniczył się on tylko do repertuaru okolicznościowego i rozrywkowego, ale na słuchaczy czekała też angażująca atrakcja muzyczna! 30-osobowy skład zaprezentował utwory znane i lubiane.

DWOREK „MILUSIN” NA ZNACZKU POCZTOWYM

Stulecie od zakończenia budowy to świetna okazja na upamiętnienie dworku „Milusin” na znaczku pocztowym. Poczta Polska rozpoczęła nową serię filatelistyczną zatytułowaną „Zamki, pałace i dworki”. Znaczek przedstawiający dworek „Milusin” wydrukowano techniką rotograviurową, na papierze fluorescencyjnym w formacie 31,25 x 25,5 mm. Autorem projektu jest Andrzej Gosik.

WIZYTA STUDYJNA W OTWOCKU U ARTYSTY RZEŹBIARZA RYSZARDA KOZŁOWSKIEGO

25 sierpnia grupa pracowniczek i pracowników Muzeum oraz muzealnych wolontariuszy wybrała się z wizytą studyjną do niedalekiego Józefowa i do Otwocka śladem rzeźb Ryszarda Kozłowskiego, urodzonego w 1933 r. otwocczanina, autora wielu prac eksponowanych w Polsce i zagranicą, prywatnie ojca naszego kolegi, przewodnika Erwina Kozłowskiego. Inicjatywa zorganizowania tej wyprawy i spotkania z artystą wyszła od muzealnego Działu Obsługi Odwiedzających, a ściśle od Przemysława Janiaka, któremu za tę ideę bardzo dziękujemy.

Swoją podróż rozpoczęliśmy od Józefowa, gdzie obejrzelśmy popiersie Józefa Piłsudskiego autorstwa Ryszarda Kozłowskiego. Przy tej okazji odwiedziliśmy też zabytkową Willę Frankówka, obecnie zrewitalizowaną i służącą okolicznym mieszkańcom jako Dom Nauki i Sztuki Miejskiego Ośrodka Kultury w Józefowie. To tu niedawno, 20 czerwca, Józefów hucznie świętował jubileusz 90-lecia urodzin pana Kozłowskiego, obecnie mieszkańca tego pięknego miasta.

Następnie szlakiem nadwiślańskich unikalnych świdermajerów, oglądając wybrane budynki reprezentujące ten styl, udaliśmy się do Otwocka, gdzie zwiedzanie rozpoczęliśmy od chwili refleksji przy kolejnym dziele Ryszarda Kozłowskiego, poruszającym pomniku „Katyń – 1940”, upamiętniającym 35 ofiar z powiatu otwockiego zamordowanych w lesie katyńskim. Pomnik znajduje się na terenie pallotyńskiej parafii pw. Zesłania Ducha Świętego przy ul. Żeromskiego 6.

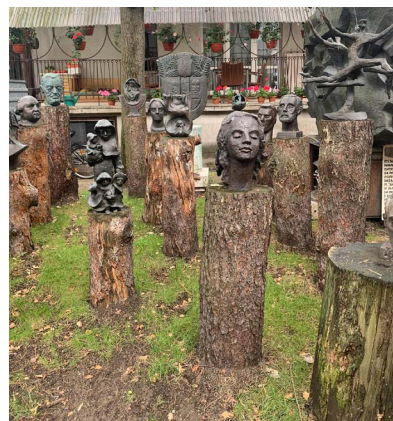
Śladami kolejnych rzeźb „Ambasadora Otwocka” (taki tytuł przyznało Miasto panu Kozłowskiemu) zwiedzaliśmy historyczny Otwock – m.in. obejrzelśmy dom rodzinny Ireny Sendlerowej i posesję przy ul.

Kościuszki z nieistniejącym już pensjonatem Jadwigi Nestorowiczówny, w którym w 1915 roku przebywał Marszałek Piłsudski. Trasę zwiedzania ułożył Erwin Kozłowski, otwocczanin i entuzjasta tych pięknych okolic, który przez cały dzień dzielił się z nami swoją szeroką wiedzą historyczną i pasją krajoznawczą. A w imieniu wszystkich uczestników wyjazdu możemy każdemu zwiedzającemu Otwock i okolice życzyć naszego kolegi Erwina za wspaniałego przewodnika!

Na koniec naszej podróży odwiedziliśmy otwockie Kresy – dzielnicę, w której swoją pracownię ma pan Ryszard Kozłowski. Miejsce to zrobiło na nas wielkie wrażenie – już od wejścia, w ogrodzie, obcuje się z przeróżnymi rzeźbami artysty, różnej wielkości, wykonanymi z różnych materiałów, czasami są to modele dzieł rozsianych po całym świecie. Wspaniały rzeźbiarz, wraz z synem Erwinem i jego rodziną, przyjął nas niezwykle miło – prowadziliśmy długie rozmowy o jego twórczości, o nauce w słynnym zakopiańskim liceum sztuk plastycznych prowadzonym przez Antoniego Kenara, a następnie na warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Nie obyło się bez anegdot z zagranicznych zawodowych podróży artysty i wielu innych ciekawych wspomnień. Rozmawialiśmy też o warsztacie rzeźbiarza (to ciężka fizyczna praca!), obejrzelśmy szereg służących np. odlewaniu rzeźb utensyliów, które ma w swoim atelier pan Kozłowski. Bardzo poruszające było to, że artysta mówił nie tylko o swojej sztuce, ale też o rodzinie, tak bardzo dla niego ważnej.

Liczymy na kolejne spotkania z panem Ryszardem Kozłowskim, może także u nas w Muzeum!

Erwinie Drogi, raz jeszcze serdeczne podziękowania za ten wspaniały dzień!

Interpreting our Museums International Seminar on Heritage Interpretation

SEMINARIUM NA TEMAT INTERPRETACJI DZIEDZICTWA

We wrześniu zapraszamy na dwudniowe międzynarodowe seminarium poświęcone interpretacji dziedzictwa. Ze względu na międzynarodowy charakter, pierwszy dzień seminarium odbędzie się w całości w języku angielskim i w formie hybrydowej.

Tytuł seminarium nawiązuje do słynnej książki Freemana Tildena „Interpreting our heritage”, która ukazała się po raz pierwszy w 1957 roku w Stanach Zjednoczonych i jest swoistą „biblią” heritologii. Jednak interpretacja dziedzictwa — jako sposób myślenia o budowaniu relacji między dziedzictwem a gośćmi, a także jako metodyka — jest cały czas stosunkowo słabo znana wśród muzealników. W czasie seminarium chcemy przybliżyć pojęcie i metodykę interpretacji dziedzictwa osobom, które szukają inteligentnych, a zarazem skutecznych sposobów budowania ciekawej muzealnej narracji i angażującej komunikacji ze zwiedzającymi, a także przyjrzeć się konkretnym przykładom, w których muzea i instytucje kultury wykorzystały podejście interpretacyjne. Zastanowimy się, w jaki sposób interpretacja dziedzictwa odpowiada na wyzwania współczesnego świata, a także zadamy sobie pytania o to, co może wnieść podejście interpretacyjne do edukacji dorosłych oraz teorii i praktyki muzealnictwa. Przedstawimy także przebieg i efekty projektu zrealizowanego przez Muzeum w ramach programu Erasmus+ (Sektor: Edukacja dorosłych, Kluczowa Akcja

1: projekty mobilności), dzięki któremu 30 pracowniczek i pracowników Muzeum wzięło udział w certyfikowanych szkoleniach oprowadzania i pisania interpretacyjnego, które odbyły się w Chorwacji (więcej o projekcie: <https://muzeumpilsudski.pl/kurs-interpret-europe/>).

W piątek seminarium będzie podzielone na trzy bloki tematyczne: pierwszy będzie dotyczył wprowadzenia do interpretacji dziedzictwa, w drugim przedstawimy wspomniany powyżej muzealny projekt, w trzecim natomiast chcemy zaprezentować sześć konkretnych przykładów wykorzystania metodyki interpretacyjnej w instytucjach dziedzictwa.

Drugiego dnia seminarium zaprosimy uczestniczki i uczestników na botaniczny spacer po zabytkowym ogrodzie wokół dworku „Milusin”, który poprowadzi botaniczka, poetka i artystka Urszula Zajączkowska. Po przerwie na kawę swoje spacery interpretacyjne zaprezentują natomiast pracowniczki Muzeum, które uczestniczyły w projekcie Erasmus. Będzie także czas na zwiedzenie dworku „Milusin” i wystawy stałej Muzeum.

Więcej informacji, program seminarium i Call for Papers: <https://muzeumpilsudski.pl/interpreting-our-museums-international-seminar-on-heritage-interpretation-22nd-23rd-september-2023-jozef-pilsudski-museum-in-sulejowek/>

RÓŻNE OGRODU OBLICZA: RÓŻNE APLIKACJE NA SZALACH WSPÓLNE CZWARTKI

Na sierpniowym „Wspólnym czwartku”, realizowanym w ramach oferty dla osób dorosłych tworzyliśmy kwiatowe aplikacje na szalach. Podczas warsztatów wykorzystywaliśmy materiały wtórne, takie jak ścinki tkanin i koronek. W ten sposób powstały oryginalne upcyklingowe szale, nawiązujące do mody i designu dwudziestolecia międzywojennego. Uczestniczki nie ograniczały swojej wyobraźni, dzięki czemu udało im się stworzyć niepowtarzalne szale ozdobne, z którymi

wróciły do swoich domów. Jesteśmy pod wrażeniem kreatywności!

Spotkania pod hasłem „Różne ogrodu oblicza” prowadziła Anna Michniewicz – artystka zajmująca się tkaniną eksperymentalną i artystyczną, malowaniem na jedwabiu i malarstwem ściennym.

10 sierpnia

SASZETKI NA PAS! SZYJEMY FILCOWE TOREBKI „WYTWÓRNIĄ ZABAWY — O HISTORII INACZEJ”

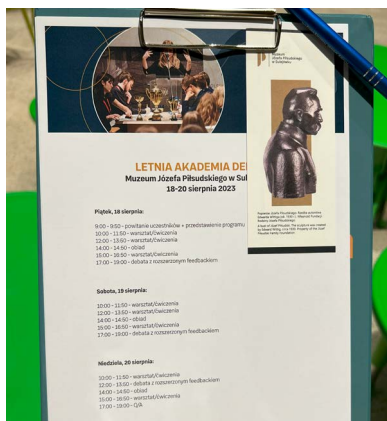
Często nie wiecie, co zrobić z drobnymi? A może martwicie się wypchanymi kieszeniami, do których staracie się na siłę zmieścić klucze i inne potrzebne drobiazgi? Żadna torebka nie spełnia Waszych oczekiwań? Na te problemy staraliśmy się znaleźć twórcze rozwiązanie podczas warsztatów rodzinnych z okazji Święta Wojska Polskiego. 15 sierpnia w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku odbyła się specjalna odsłona warsztatów z cyklu „Wytwórnia zabawy — o historii inaczej”, łączących opowieść historyczną z majsterkowaniem. Podobno w modzie i o modzie zostało powiedziane już wszystko. Być może właśnie dlatego projektanci odnoszą się coraz częściej do historii, by w niej szukać inspiracji na nowe kreacje. Zdarza się, że niektóre „klasyki” wracają po latach z impetem i królują na pokazach mody. Często nie zdajemy sobie do końca sprawy, skąd wywodzą się poszczególne elementy naszych codziennych strojów. Podczas warsztatów wspólnie przyglądaliśmy się żołnierskim ubiorom z czasów I wojny światowej i sprawdzaliśmy, jaki ekwipunek mógł się przydać legionistom. Następnie odwiedziliśmy wystawę stałą i zainspirowani obiektami z naszych muzealnych zbiorów — ładownicami jednokomorowymi i wielokomorowymi — wcieliliśmy się w projektantów i krawców. Rozmawialiśmy o tym, do czego służyły takie ładownice i kto oprócz żołnierzy z nich korzystał. Za pomocą igieł uczestnicy warsztatów wyczarowali własne saszetki na pasek, wzorując się na tych historycznych. Przygotowane wcześniej za pomocą plotera laserowego wykroje saszetek z filcu rodziny wspólnie wykańczały, szyjąc ręcznie. Każdy zespół mógł stworzyć niepowtarzalną saszetkę poprzez dobór różnych kolorów poszczególnych elementów filcowych, nici i guzików. Tak wykonaną saszetkę każda rodzina mogła zabrać ze sobą do domu. Liczymy, że przydadzą się do noszenia podręcznych drobiazgów!

A tymczasem powoli żegnamy wakacje i wraz z początkiem września powracamy do naszej stałej oferty warsztatowej dla rodzin. W każdą pierwszą niedzielę miesiąca realizujemy spotkania z cyklu „Wytwórnia zabawy — o historii inaczej”, podczas których rodziny mogą korzystać z zasobów muzealnej warsztatowni. Jest to kontynuacja projektu realizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem Robisz.to. W każdą третią niedzielę miesiąca

spotykamy się z kolei na warsztatach z cyklu „Muzealne przygody z Helą”, podczas których odkrywamy tajemnice Muzeum, rozwiązujemy zadania i działamy twórczo. Zapraszamy do śledzenia kalendarza wydarzeń na naszej stronie internetowej oraz mediów społecznościowych, gdzie publikowane są informacje o nadchodzących wydarzeniach. Do zobaczenia już niebawem!

15 sierpnia

LETNIA AKADEMIA DEBAT

Letnia Akademia Debat to trzydniowy (18-20 sierpnia 2023 r.) kurs debat dla mówców i sędziów, który co roku odbywa się w naszym Muzeum w ramach tworzonego przez nas Centrum Debat Historycznych. Celem projektu jest odejście od wykładowego stylu nauczania debat na rzecz praktycznego treningu umiejętności debatanckich. W Akademii mogą brać udział wszyscy zainteresowani debatami, niezależnie od dotychczasowego doświadczenia w tym obszarze. Prowadzącymi są trenerki i trenerzy z wieloletnim doświadczeniem oraz zwycięzcy, finaliści i najlepsi mówcy ogólnopolskich turniejów. Warsztaty odbywają się w niewielkich grupach, tworzonych na podstawie ankiety poziomującej tak, by każdy mógł jak najlepiej rozwijać swoje kompetencje. Podczas tegorocznej Akademii, oprócz warsztatów, elementem każdego dnia były debaty treningowe, sprawdzające postęp i utrwalające wiedzę. Wierzymy, że spersonalizowane informacje zwrotne udzielane przez najlepsze osoby sędziujące w Polsce pozwolą ukierunkować i przyspieszyć naukę. Liczymy, że wzięcie udziału w Letniej Akademii Debat dało uczestnikom i uczestniczkom możliwość poznania ciekawych osób

z różnych części Polski, aktywnie zainteresowanych debatą publiczną, zdobywaniem wiedzy i rozwijaniem swoich kompetencji miękkich. Debaty sportowe rozwijają bowiem krytyczne myślenie, umiejętność podejmowania decyzji oraz elastyczność poznawczą. Trening zaś uczy wyrażania własnego zdania i jest skutecznym narzędziem do radzenia sobie ze stresem podczas wystąpień publicznych. Jeśli chcielibyście spróbować swoich sił i wziąć udział w takim wydarzeniu, zachęcamy do zaznaczenia w kalendarzach, że w przyszłe wakacje czekamy na Was w Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. A tymczasem zapraszamy do śledzenia naszej strony internetowej i mediów społecznościowych, gdzie zamieszczamy informacje o działaniach podejmowanych w ramach Centrum Debat Historycznych. Może znajdziecie jakąś propozycję dla siebie?

18-20 sierpnia

KDPW |

RÓŻNE OGRODU OBLICZA: MALUJEMY NA JEDWABIU „WSPÓLNE SOBOTY”

W ostatnią sobotę wakacji spotkałyśmy się w naszej muzealnej warsztatowni, by odkryć tajniki sztuki malowania na jedwabiu. Uczestniczki miały szansę poznać międzywojenne tradycje związane z jedwabnictwem, a następnie próbowały własnych sił w tworzeniu oryginalnych jedwabnych apaszek. To było wyjątkowo twórcze i kreatywne spotkanie, podczas którego powstały prawdziwe dzieła sztuki!

Spotkania pod hasłem „Różne ogrodu oblicza” prowadziła Anna Michniewicz – artystka zajmująca się tkaniną eksperymentalną i artystyczną, malowaniem na jedwabiu i malarstwem ściennym.

26 sierpnia

TAJEMNICE STARYCH SZUFLAD „WSPÓLNE CZWARTKI”

We wrześniu w ramach oferty dla osób dorosłych zapraszamy Was do uczestnictwa w warsztatach towarzyszących wystawie czasowej. Cykl spotkań wokół wystawy „Te wszystkie skarby. O darach i Darczyńcach” rozpoczniemy od rozmów na temat rodzinnych pamiątek, jakimi mogą być stare dokumenty i fotografie. Justyna Barańska z Działu Zbiorów oraz Michał Janik i Paweł Przeździecki z Działu Wystaw i Popularyzacji Nauki opowiedzą, w jaki sposób rozszyfrowywać stare dokumenty i co robić, żeby zachować je w jak najlepszym stanie. Specjaliści z naszego Muzeum podzielą się z Wami fachową wiedzą oraz doświadczeniem, które wykorzystywali w trakcie tworzenia wystawy.

Warsztaty stacjonarne w ramach cyklu „Wspólne czwartki” są bezpłatne. Wejściówki możliwe są do pobrania za pośrednictwem strony internetowej lub w kasie muzeum.

Spotkanie pt.: „Tajemnice starych szuflad” poprowadzą: Justyna Barańska z Działu Zbiorów oraz Michał Janik i Paweł Przeździecki z Działu Wystaw i Popularyzacji Nauki Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Spotkanie towarzyszy wystawie czasowej „Te wszystkie skarby. O darach i Darczyńcach”.

14 września

ZAPISY NA ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA GRUP SZKOLNYCH I PRZEDSZKOLNYCH

Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego ruszają zapisy na zajęcia edukacyjne dla grup z przedszkoli i szkół. **Serdecznie zapraszamy do skorzystania z oferty przygotowanej dla uczniów i uczennic w każdym wieku – od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej, w tym dla podopiecznych szkół specjalnych.** Z dużej części zajęć będzie można skorzystać bezpłatnie dzięki programowi „Kultura Dostępna – Muzeum za 1 zł”, finansowanemu przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Nowością będą zajęcia przygotowane specjalnie z okazji Roku Aleksandry Piłsudskiej. Dzieci z klas 1-3 będą mogły poznać osiągnięcia tej niezwykle bohaterki, biorąc udział w lekcji muzealnej **Aleksandra Piłsudska – bohaterka z ulicy Krzywej**. Przyglądając się eksponatom związanym z patronką roku 2023 i odwiedzając jej ukochany ogród, dowiedzą się, co moda może mieć wspólnego z przemycaniem materiałów wybuchowych, czy trzeba być żołnierzem, żeby otrzymać order, a także, czy pierwszej damie wypada pielnić grządki.

Na zajęciach **Kobiety mają głos! O prawach kobiet w czasach Aleksandry Piłsudskiej** uczennice i uczniowie z klas 4-6 przekonają się, czym różniła się sytuacja kobiet na przełomie dwóch poprzednich stuleci od tej we współczesnej Polsce, dlaczego tak ważne było otrzymanie praw wyborczych i jaką rolę w walce o nie odegrała sama Aleksandra Piłsudska. Przy pomocy

specjalnie przygotowanej gry oraz interaktywnych zadań wykonywanych na wystawie stałej dowiedzą się także, ile zawdzięczamy naszym dzielnym prababkom.

Z kolei dla młodzieży z klas 7-8 oraz ze szkół ponadpodstawowych zespół Działu Edukacji przygotował lekcję **Dromaderka, komendantka, pierwsza dama, czyli dlaczego Aleksandra Piłsudska nie ma swojego pomnika**. Zwiedzając wystawę oraz ogród wokół dworku „Milusin”, uczennice i uczniowie będą mogli sami odpowiedzieć na pytanie, czy w Muzeum poświęconym Marszałkowi znalazło się miejsce na opowieść o „wybitnej działalności niepodległościowej i społecznej” - postaci jego żony. Poznając przygody bohaterki, zgłębią losy wielu innych kobiet, o których nie dowiedzą się z podręczników do historii. W części warsztatowej uczestniczki i uczestnicy zajęć zaprojektują własne sposoby na przywrócenie pamięci o Aleksandrze Piłsudskiej i jej dokonaniach.

Listę i szczegółowe opisy pozostałych lekcji, oprowadzań angażujących i warsztatów specjalnych można znaleźć na naszej stronie internetowej oraz w wydany niedawno katalogu zajęć na rok szkolny 2023/2024, dostępnym przy kasach Muzeum.

Początek zajęć 20 września. Serdecznie zapraszamy!

20 września

JAK PO 1918 ROKU TECHNOLOGIA PRZYCZYNIŁA SIĘ DO ROZWOJU WOLNEJ POLSKI I JEJ KULTURY? SPACER INTERPRETACYJNY PO WYSTAWIE STAŁEJ „WSPÓLNE SOBOTY”

We wrześniu w naszym Muzeum odbędzie się dwudniowe międzynarodowe seminarium, poświęcone interpretacji dziedzictwa. To będzie dla nas prawdziwe święto, będące podsumowaniem wielomiesięcznej pracy nad poszerzaniem wiedzy i kompetencji trzydziestu pracowniczek i pracowników Muzeum, którzy uczestniczyli w certyfikowanych szkoleniach w Chorwacji.

Z tej okazji zapraszamy Was do uczestnictwa w spacerze interpretacyjnym, którego tematem jest wpływ technologii na rozwój państwa i jego kultury. Taki spacer to nic innego, jak wspólna przygoda na wystawie, podczas której przyjrzymy się kilku wybranym eksponatom. Razem zastanowimy się, jak odbieramy je współcześnie i jaka może kryć się za nimi historia.

Wybierzcie się z nami na wystawę i odkryjcie zupełnie nową opowieść o Józefie Piłsudskim i czasach, w których żył!

Wydarzenia stacjonarne w ramach cyklu „Wspólne soboty” są bezpłatne. Wejściówki możliwe są do pobrania za pośrednictwem strony internetowej lub w kasie Muzeum.

Spacer interpretacyjny pt.: „Jak po 1918 roku technologia przyczyniła się do rozwoju wolnej Polski i jej kultury?” poprowadzi Agata Augustynowicz, pracowniczka Działu Edukacji Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, certyfikowana przewodniczka.

23 września

WIZYTA GRUPY HARCEREK I HARCERZY ZE SZKOŁY JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ „KRESY”

W dniu 23 sierpnia 2023 r. z wizytą do Muzeum przybyła grupa harcerek i harcerzy z Ukrainy, Litwy i Łotwy ze szkoły języka i kultury polskiej „Kresy”. Młodzież oprowadzili po wystawie stałej i dworku „Milusin” pracownicy pionu naukowego - Agnieszka Kaczmarska i Stefan Artymowski – przy znakomitej współpracy Działu Obsługi Odwiedzających.

Partnerami szkoły języka i kultury polskiej „Kresy” są:

- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej,
- Harcerstwo Polskie na Łotwie,
- Harcerstwo Polskie na Ukrainie,
- Związek Harcerstwa Polskiego na Litwie,
- Związek Harcerstwa Polskiego poza Granicami Kraju.

Celami projektu, w ramach którego młodzież zwiedzała Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, są m.in.:

- popularyzacja języka polskiego w środowiskach młodzieży polonijnej,
- popularyzacja kultury i tradycji polskich w środowiskach młodzieży polonijnej,
- popularyzacja informacji o nowoczesnej i innowacyjnej Polsce.

Harcerki i harcerze byli pod dużym wrażeniem wystawy stałej, ale także dworku „Milusin” i otaczającego go ogrodu. Duże zainteresowanie wzbudził także „Drewniak”, jako element architektury znanej na terenach byłego Cesarstwa Rosyjskiego.

23 sierpnia

RUSZA XVII OGÓLNOPOLSKA OLIMPIADA PRZEDMIOTOWA

Już we wrześniu ruszy XVII Ogólnopolska Olimpiada Przedmiotowa im. mjr. Marka Gajewskiego „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego”, która w roku szkolnym 2023/2024 koncentrować się będzie wokół tematyki:

Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego w latach 1768–1864.

Od Konfederacji Barskiej do Powstania Styczniowego. Za Wolność Waszą i naszą

Od 18 września do 15 października 2023 r. będzie trwać rejestracja uczestników za pośrednictwem formularza zamieszczonego na portalu Olimpiady (<https://olimpiadalosyzolnierza.pl/>).

Zachęcamy do rejestracji i zapoznania się z listą lektur na stronie internetowej Olimpiady.

wrzesień 2023

NAJNOWSZE DARY I ZAKUPY

W ostatnim czasie zbiory Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku powiększyły się o kolejne darowizny oraz zakupy.

Dary

Pani Halina Agnieszka Stachura przekazała rękopisy wspomnień Józefa Grzebielucha (1901-1979), byłego członka POW z 1918 roku, ochotnika wojny polsko-bolszewickiej 1918-1920, kombatanta II wojny światowej (1939-1945), więźnia Oświęcimia i obozów pracy przymusowej, członka ZBOWiD. Wspomnienia zapisane są w trzech zeszytach. Pierwszy zeszyt obejmuje lata 1912-1920, drugi 1920-1939, a trzeci lata 1939-1945. Dodatkowo do zbiorów bibliotecznych podarowana została książka wydana m.in. przez darczyńcę, w której opublikowane zostały ww. rękopisy. **Fot. 1**

Pan Ryszard Matura przekazał dwa druki ulotne:

Zawiadomienie o odczycie Józefa Piłsudskiego o Polskim Ruchu Strzeleckim w sali Towarzystwa Geograficznego (Société de Géographie) w Paryżu oraz Kartę wstępu na odczyt Józefa Piłsudskiego o Polskim Ruchu Strzeleckim w sali Towarzystwa Geograficznego (Société de Géographie) w Paryżu w dniu 21 lutego 1914 r. **Fot. 2**

Pan Piotr Niewczas ofiarował trzy karty pocztowe:

Karta pocztowa z okazji Święta Niepodległości, wg projektu Bartłomieja Kierzkowskiego, wydana w listopadzie 2022 roku przez Poczta Polską S.A. Nr 10/Rzeszów w nakładzie 250 szt.

Karta pocztowa z okazji Święta Niepodległości, wydana w listopadzie 2022 roku przez Poczta Polską S.A. Nr 43/Warszawa-Miasto w nakładzie 400 szt.

Karta pocztowa z okazji Święta Niepodległości, wg projektu Tomasza Przestackiego, wydana w listopadzie 2022 roku przez Poczta Polską S.A. Nr 48/Poznań. **Fot. 3**

Państwo Jolanta i Krzysztof Będkowscy ofiarowali pięć zdjęć po legioniście **Janie Lisiaku**, które są uzupełnieniem bogatej darowizny przekazanej we wrześniu 2022 r. **Fot. 4**

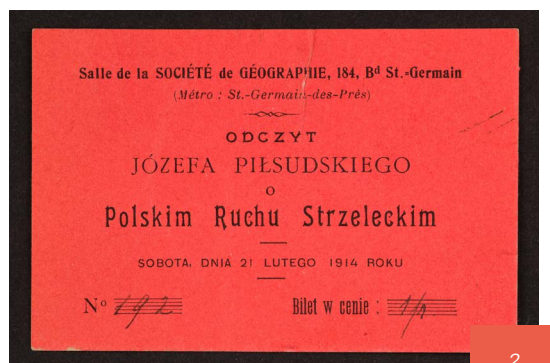
Pan Bogdan Paszyński podarował trzy druki ulotne:

Nalepka okienna żałobna „JP Virtuti Militari” wydana nakładem Związku Strzeleckiego oddział Sap. wod. im. M. Kaplickiego w Krakowie.

Pamiątka Budowy Kopca Józefa Piłsudskiego na Sowińcu w Krakowie, sygn. Chrostowski, wydana przez Wydział Wykonawczy Budowy Kopca Józefa Piłsudskiego w Krakowie.

1

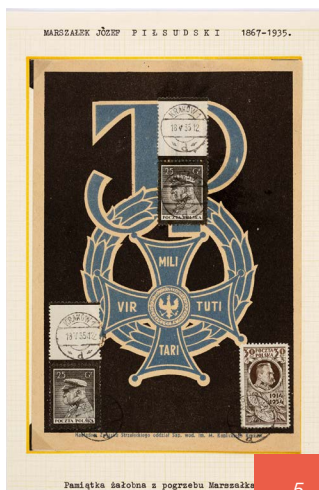
2

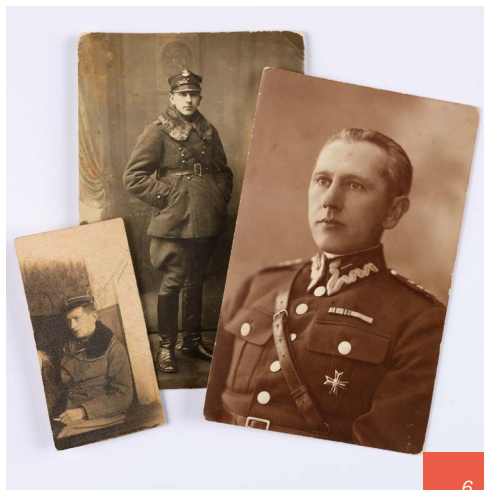
3

4

5

6

7

Koperta całostka: Blok XXV Rocznica Wymarszu ku Wolności | 1914 6. VIII 1939. | NADPŁATA 1 ZŁ NA FON. Po obu stronach stemple: Polska na Szlaku Józefa Piłsudskiego. **Fot. 5**

Pani Stefania Jenkins z Australii ofiarowała trzy fotografie oficerów Wojska Polskiego: dwie przedstawiające mjr. Włodzimierza Białobłockiego oraz jedną z wizerunkiem por. Józefa Kępińskiego. **Fot. 6**

Zakupy

Nabyliśmy jeszcze jeden obiekt z **kolekcji śp. Artura Sawy** (Biuletyn '06). Jest to wielkogabarytowy kilim z wizerunkiem Marszałka Józefa Piłsudskiego o wymiarach 185 x 146 cm. **Fot. 7.**

Ponadto na aukcji antykwarecznej w **Domu Aukcyjnym Rempex SA** zakupiliśmy pięć fotografii związanych z pobytem Marszałka Józefa Piłsudskiego na Maderze. Trzy z nich przedstawiają Marszałka w Funchal w dniu 22 grudnia 1930 r., zaś dwie pochodzą z 18 marca 1934 r., kiedy miejscowe władze dokonały odsłonięcia tablicy pamiątkowej na ścianie willi Quinta Bettencourt, w której mieszkał Józef Piłsudski w czasie swojego pobytu na Maderze. **Fot. 8-9.**

8

9

**DZIĘKI WSPARCIU DARCYŃCÓW I PARTNERÓW
MUZEUM JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO W SULEJÓWKU
REALIZUJE PROJEKTY NAUKOWE, EDUKACYJNE I KULTURALNE.**

Założyciele Muzeum

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Fundacja Rodziny

JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Mecenas Muzeum i portalu „Żołnierze Niepodległości”

Partner projektu „Centrum Debat Historycznych”

Partner Ogólnopolskiej Olimpiady Przedmiotowej
„Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego” im. mjr. Marka Gajewskiego

FUNDACJA